

Diagnostika vzdělávacích pokroků a výstupů vzdělávání na konci předškolního období

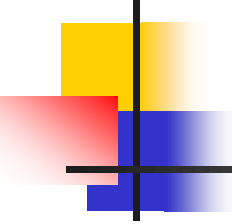
- ❖ Požadavky RVP PV
- ❖ Úloha diagnostiky při sledování vzdělávacích pokroků dítěte v MŠ
- ❖ Příklady některých nástrojů pro diagnostickou činnost

Úloha diagnostiky při sledování vzdělávacích pokroků dítěte v MŠ

Diagnostika podporuje:

- individualizaci vzdělávání v duchu osobnostního pojetí vzdělávání
- rozpoznání vzdělávacích potřeb dětí
- porozumění dítěti a možnostem jeho rozvoje
- přizpůsobení vzdělávací nabídky potřebám dětí

Diagnostika není cílem, ale **prostředkem** k poznání dítěte. Pomáhá za předpokladu, že je:

- systematická a dlouhodobá
- komplexní
- objektivní
- dokumentovaná s využitím vhodných a odpovídajících nástrojů
- pružně využívána k další práci s dítětem

RVP PV

Je nutné, aby vzdělávací působení učitele vycházelo *z pedagogické diagnostiky* – z pozorování a uvědomění si individuálních potřeb a zájmů dítěte, ze znalosti aktuálního stavu jeho vývoje, konkrétní životní a sociální situace a pravidelného sledování jeho vývoje a vzdělávacích pokroků.

(RVP PV, 2016, s. 7)

Příklady některých metodických materiálů používaných v MŠ:

- *Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV*
- *Oregonská metoda* v programu *Začít spolu*
- *SUKY (RoK)* v MŠ, evaluační nástroj používaný v programu *MSPZ*
- **PREDICT**

Metodika na podporu individualizace vzdělávání v podmínkách mateřské školy

Vznikla na pomoc tomu, aby učitelky mohly

- děti lépe poznat, spolehlivěji sledovat jejich vývoj i učení
- nabízet jim aktivity, které je posouvají
- volit odpovídající přístupy a metody

všímat si každého jednotlivého dítěte, rozpoznat individuální vzdělávací potřeby dítěte a přizpůsobovat jim jeho vzdělávání, zachytit problémy v počátcích a včas je řešit

Co je obsahem metodiky

1. Část popisuje, jak můžeme získávat poznatky o dítěti a dozvídat se o jeho osobnosti a individuálních potřebách
2. Část pojednává o komplexním a systematickém sledování projevů dítěte, o pravidelném a opakovaném hodnocení jeho vývojových i vzdělávacích pokroků, o vedení záznamů
3. Část přináší strukturovaný soupis vybraných dovedností předškolního dítěte rozvedených do vývojových řad zachycujících postupná stadia rozvoje
4. Část se zabývá interpretací diagnostických poznatků a jejich využitím v pedagogické činnosti

Přílohy

- **Archy pro diagnostický a pedagogický záznam** (podrobné, orientační, komplexní, dílčí, pro předškoláky, pro přípravnou třídu)
- **Náměty** pro samostatnou cílenou diagnostickou činnost
- **CD** – program, archy

Vývojové řady dovedností a osobnostní charakteristiky

- Diagnostický prostředek, s jehož pomocí lze snadno a spolehlivě sledovat a hodnotit vzdělávací **pokroky** dítěte
- **Pětistupňové škály** cílových dovedností RVP PV
- Upozorní, **čeho si všímat** ve vývoji i v **osobnostních** projevech)
- Rozvíjí **dovednost pozorovat**
- Prohloubí **znalosti** z vývojové psychologie

UKÁZKA

- Zná hlavní části těla – na výzvu je dokáže ukázat
- Hlavní části těla pojmenuje, ale často chybuje
- Umí pojmenovat hlavní části těla, event. i detaily hlavy a obličeje
- Umí pojmenovat i dílčí části těla
- Bezpečně pojmenuje nejen viditelné části těla, ale zná i některé vnitřní orgány

Oregonská metoda

- klade důraz na hodnocení vývoje sociálního a citového (vliv teorie L. Vygotského)
- zahrnuje 10 oblastí vývoje - 60 sledovaných položek; u nás je známá zkrácená verze – 35 (vliv H. Gardnera)
- použita pětistupňová škála (frekvence sledovaného jevu + stupeň pomoci dospělého)

SUKy (RoK) v MŠ

- je vytvořen v návaznosti na modelový program *Kurikulum podpory zdraví v MŠ* (M. Havlíňová, E. Vencáľková a kol., 2006)
- je určen MŠ, které jsou v síti MŠPZ, nebo podle uvedeného modelového programu pracují

SUKy MŠ

SUK je zkratka pro sdružený ukazatel, jenž vznikl sdružením a zobecněním vždy několika ukazatelů dosaženého vzdělání (viz tabulky v Kurikulu PZMŠ).

RoK v MŠ

- Zkratka „rozvoje kompetencí“

3 DOVEDNOSTI PROBLÉMY ŘEŠÍ

Kompetence obsahová učivo a kompetence předškolní období - obecná kompetence učivo a kompetence 3	
3/5 K PROBLÉMU PŘISTUPUJE AKTIVNĚ, ORGANIZUJE SVĚTOVNOSTI, NEBOJÁ, ŽE JE OPROBLÉMY BUDE ŘEŠIT NĚKDOJNÝ.	
<i>Jednotlivá díla učivo učivo</i>	<i>Ukazatele obsažené v učivo učivo</i>
II.3 * Imitovat svůj názor.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Utraj svůj názor a očekávat tomtu ☺ Nebojí se říci svůj názor.
III.2 * Látová zaklání společenskeromy komunikace	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Látová se, vjednáva ☺ Mluví srozumitelně, přiměřeně hlasitě.. ☺ Navazuje správnou formou kontakt s vrstevníky i s dospělými (oslovení, týkáni, vřaní..) ☺ Neskáce dobře, radí a dluví. ☺ Oslovuje děti jejich křestním jménem ☺ Rozdává, rozděluje se ☺ Při mluvě se netváří zády ☺ Slušně požádá, poprosí, poděkuje
III.3 * Učit spolupracovat v skupině a se skupinou	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Neprosazuje se a ukoroučeno ☺ Umí přijmout úkol ☺ Vyvíjí snahu o dohodnutí společného úkolu
V.4 * Aktivně hledá řešení.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Úspěšky používá různé takové způsoby, aby neobtěžoval své zřad. ☺ Úspěšky je osvědčená a s odvědomování a radí se s jinými o řešení a pravě ☺ V různých situacích navrhuje (vymyslí) více řešení, diskutuje o nich ☺ Všírná si doporučení a dává se

PREDICT

- Nový nástroj určený k diagnostice rozvoje kompetencí
- Prostředek k odborné konzultaci s rodiči
- Metodika pro rodiče a pro učitele (Raabe)

10 oblastí

	Oblasti	Popis
1.	Gramotnost	Rozvíjí předčtenářskou, předmatematickou a technickou gramotnost, má povědomí o cizích jazycích.
2.	Zdraví	Chová se zodpovědně ke zdraví svému i druhých, dbá o své tělo.
3.	Komunikace	Aktivně používá verbální i neverbální komunikaci k vyjádření svých myšlenek, k dorozumění se s druhými.
4.	Sebepojetí	Poznává sebe sama.
5.	Respekt	Chová se ohleduplně, tolerantně a s respektem k druhým.
6.	Aktivita	Projevuje aktivní zájem o okolí a uvědomuje si, že je jeho součástí.
7.	Samostatnost	Umí se samostatně rozhodovat, za svá rozhodnutí zodpovídá.
8.	Přístup k učení	Aktivně a zodpovědně přistupuje k učení.
9.	Pravidla	Dodržuje pravidla soužití, chápe práva a povinnosti svoje i druhých.
10.	Řešení problémů	Navrhuje různá řešení problémů, zdůvodňuje je a přizpůsobuje se jim.

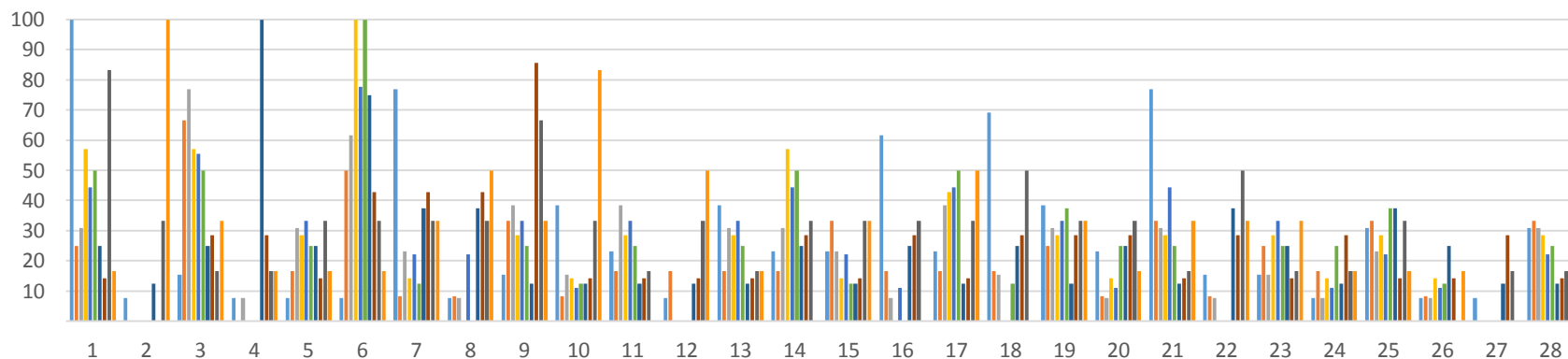
RESPEKT

Dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování: vnímá spravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost.

- Ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje: v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku: je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.
- Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.
- Je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným.
- Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou: dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

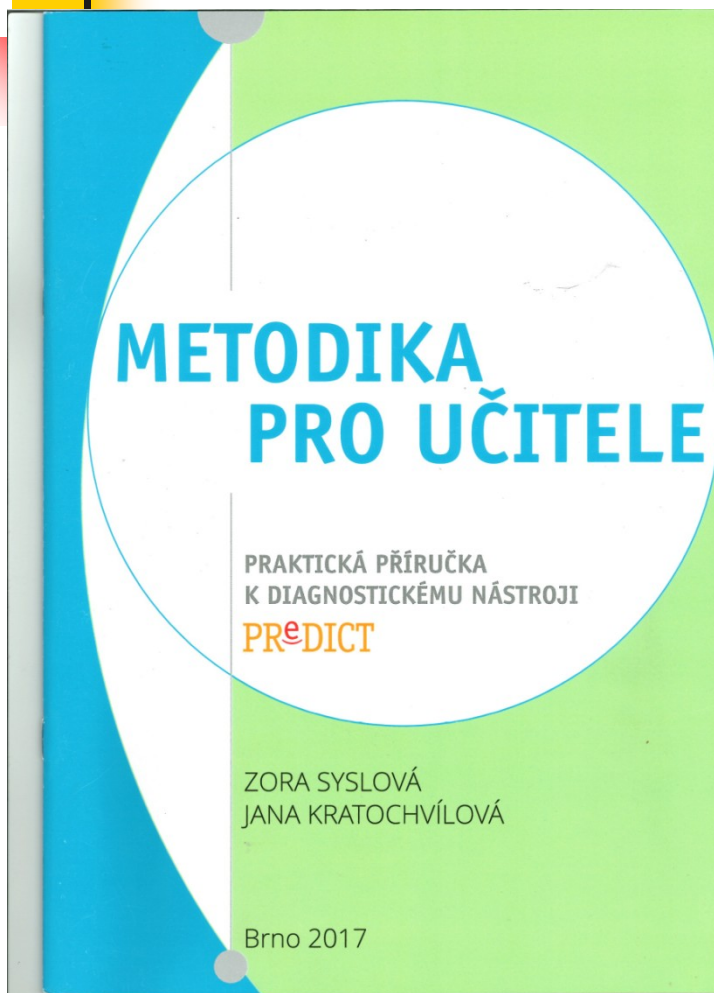
Elektronická podoba

Hodnocení dílčí (dítě)

- 1. Rozvíjí předčtenářskou, předmatematickou a technickou gramotnost, má povědomí o cizích jazycích
- 2. Chová se zodpovědně ke zdraví svému i druhých, dbá o své tělo
- 3. Aktivně používá verbální i neverbální komunikaci k vyjádření svých myšlenek, k dorozumění se s druhými
- 4. Zná sebe a své limity, nebojí se chybovat
- 5. Chová se ohleduplně, tolerantně a s respektem k druhým
- 6. Projevuje aktivní zájem o okolí a uvědomuje si, že je jeho součástí.
- 7. Umí se samostatně rozhodovat, za svá rozhodnutí zodpovídá
- 8. Aktivně a zodpovědně přistupuje k učení
- 9. Dodržuje pravidla soužití, chápe práva a povinnosti svoje i druhých
- 10. Navrhne různá řešení, zdůvodňuje je a přizpůsobuje se jim

Metodika pro učitele

1. Jak získat informace o dítěti

- 1.1 Současné pojetí ped. diag.
- 1.2 Metody ped. diagnostiky
- 1.2 Jaká úskalí nás mohou potkat při pozorování dětí

2. Záznamový arch

- 2.1 Vznik záznamového archu
- 2.2 Jak se záznamovým archem pracovat

3. Komunikace s rodinou

- 3.1 První setkání s rodiči
- 3.2 Konzultační hodiny
- 3.3 Než půjde dítě do školy

4. Diagnostická činnost v praxi

Příručka pro rodiče

1. Než půjde vaše dítě do mateřské školy

1.1 Co vaše dítě potřebuje před nástupem do MŠ

1.2 Adaptační období

2. Záznamový arch PREDICT

2.1 K čemu záznamový arch slouží

2.2 Jak získávají učitelky informace o dítěti

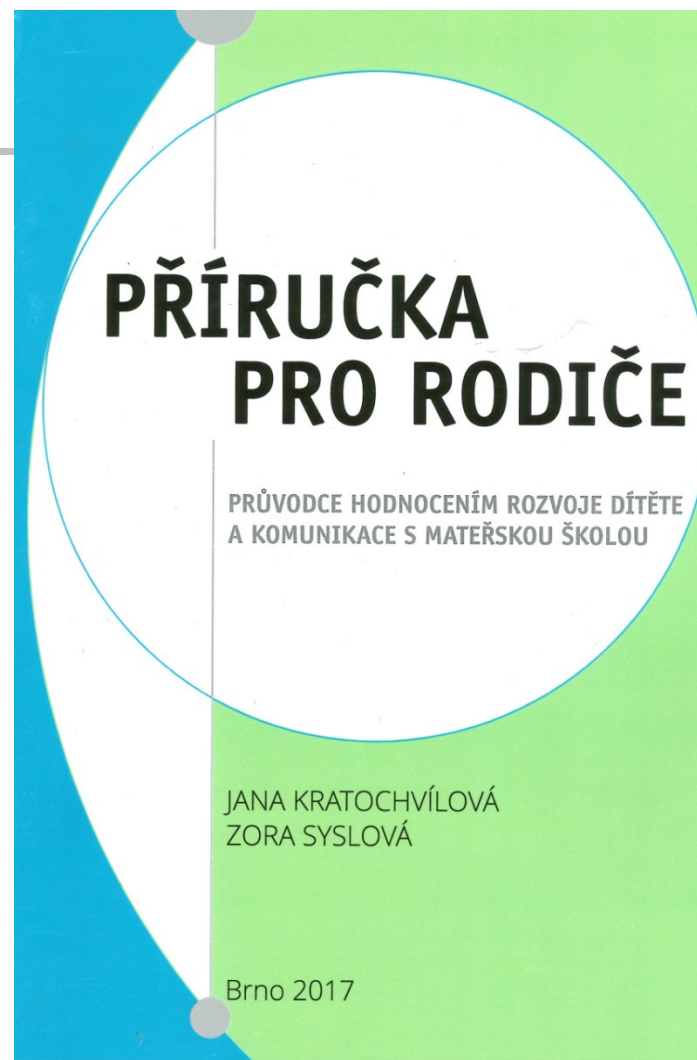
3. Komunikace rodičů s učitelkou

3.1 První setkání s rodiči

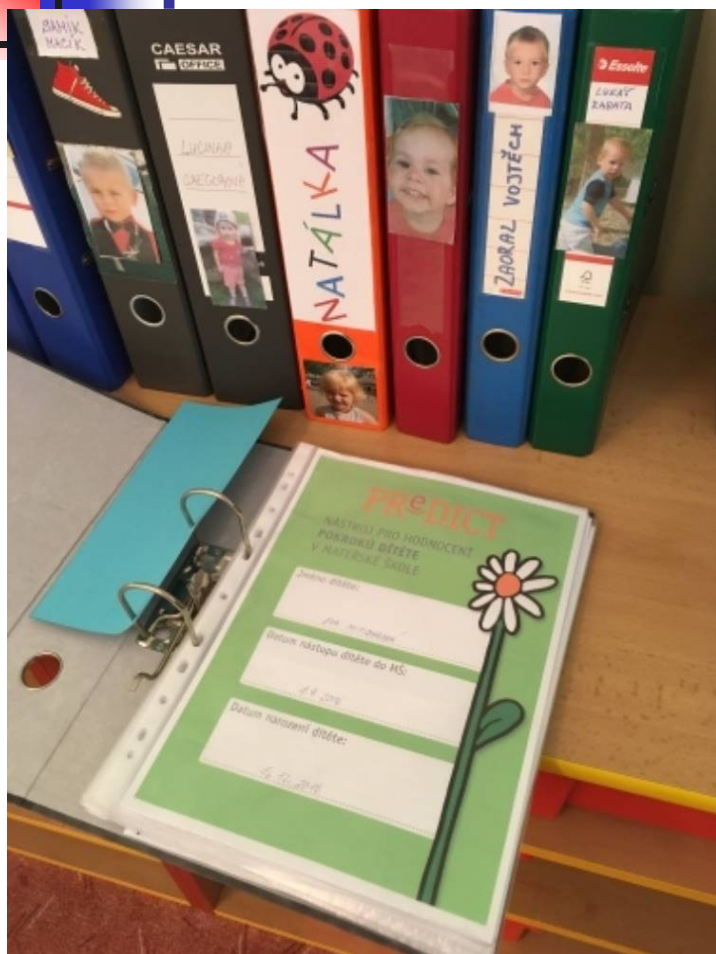
3.2 Konzultační hodiny

3.3 Než půjde dítě do školy

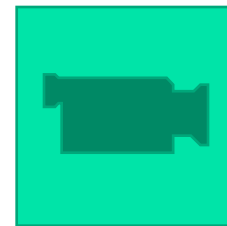
4. Diagnostická činnost v praxi

Záznamový arch jako součást portfolia dítěte

Záznamový arch jako prostředek pro konzultaci s rodinou

Inovace RVP PV (2016)

- Důležitou oblastí autoevaluace je posuzování **výsledků vzdělávání**, které učitel průběžně a systematicky provádí za využití metod a nástrojů pedagogické diagnostiky. **Pedagogická diagnostika je součástí pedagogické evaluace.** Prostřednictvím pedagogické diagnostiky učitelé získávají důležité informace o pokrocích dítěte. Nejedná se o hodnocení jednorázové, ale průběžné. V předškolním vzdělávání jsou pro učitele **důležitým ukazatelem klíčové kompetence rozpracované do podoby očekávaných výstupů.**